

A Hunnect 2021-es felmérése a gépi fordítás elfogadottságáról és trendjeiről a szakfordítók körében – összefoglaló

2021. november

Bevezetés és szerzői jog

A jelen összefoglalót a Hunnect Kft. (a továbbiakban Hunnect) állította össze a 2021. november 8. és 22. között lefolytatott online felmérése alapján, amelyben a gépi fordítás (MT) és a gépi fordítások utószerkesztésének (MTPE) elfogadottságáról és elterjedtségéről tett felkérdéseket magyar szakfordítóknak. A kitöltők személyazonosságát nem ellenőriztük, de a felmérést elsősorban fordítók által látogatott helyeken (szakmai közösségimédia-csoportok, weboldalak) osztottuk meg, így feltételezhető, hogy nem történt a témához nem értők általi kitöltés.

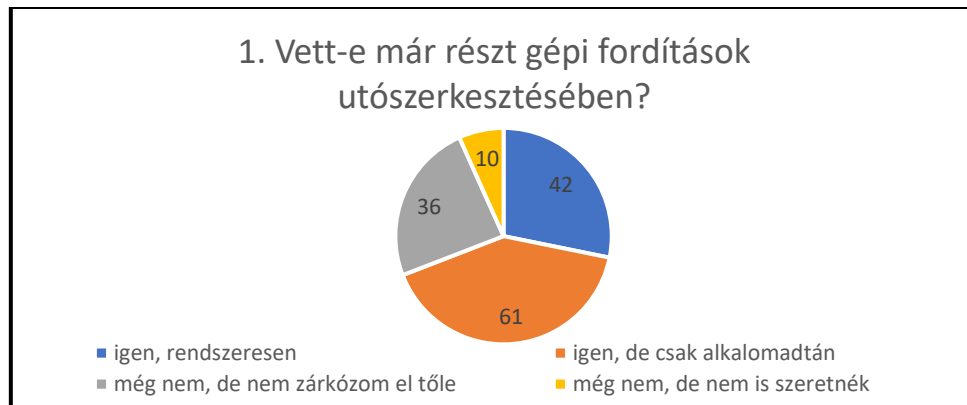
A felmérésre pontosan 150 válasz érkezett, de nem minden kérdésre volt kötelező válaszolni, illetve az első kérdés után volt egy „elágazás” a kérdőívben, így a kérdésenként kapott válaszok száma eltérő. A minta természetesen nem reprezentatív, de mérete a magyar piac méretét tekintve jelentősnek mondható.

Alább közöljük a felmérés eredményeit, amelyeket mind közösségi oldalainkon, mind pedig a kitöltők körében megosztunk, amennyiben ezt személyesen kérték.

A jelen összefoglaló elemzés a Hunnect szellemi tulajdona. Az eredmények további publikálása, közzététele, megosztása egészben a Hunnect engedélyéhez kötött, részleteiben pedig csak azzal a feltétellel történhet, hogy a közzététel díjmentesen és a Hunnectre mint a felmérés szerzőjére és lebonyolítójára való kifejezett és észrevehető hivatkozással történik. A közösségi médiában közzétett posztunk megosztása ilyen szempontból nem minősül további publikálásnak, és szabadon megtehető.

Ha ezzel kapcsolatban kérdései merülnek fel, kérjük, írjon a vfeher@hunnect.hu címre Fehér Viktória alvállalkozóért felelős menedzserünknek.

A válaszok ismertetése és rövid elemzése

A legnépszerűbb válasz egyértelműen (41%-kal) az **igen, de csak alkalomadtán**, ezt szoros 2–3. helyen követi az **igen, rendszeresen** (28%) és a **még nem, de nem zárkózom el tőle** (24%). A **még nem, de nem is szeretnék** (7%) jelentős lemaradással a negyedik. Látható tehát, hogy a gépi fordítás már megvetette a lábát a szakfordítók jelentős részének körében, ez különösen egyértelmű, ha az igenek/nemek 69–31%-os arányát nézzük.

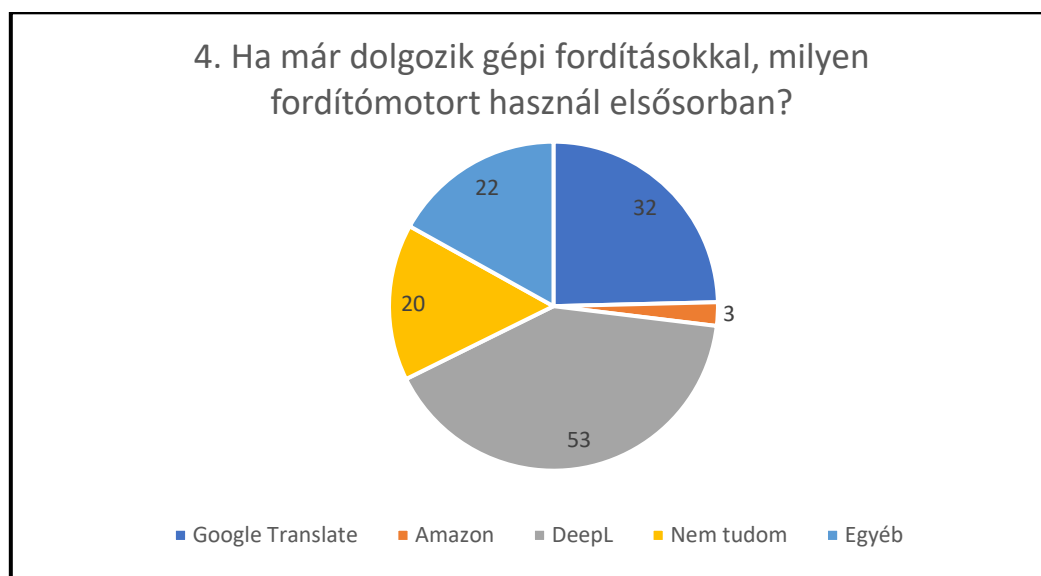

Erre a kérdésre (és egészen a 6-os kérdésig bezárólag) csak azok válaszolhattak, akik már dolgoztak gépi fordítások utószerkesztésén. Itt is egyértelmű válasz született: a **fordítóiroda ügyféltől, és kifejezetten kértek rá** 64%-os arányt mutat. Szintén nagyon szoros verseny alakult ki a 2. és 3. helyezett válaszok között: a **közvetlen ügyféltől, de magam döntöttem úgy, hogy használok MT-t** második (15%), a **fordítóiroda ügyféltől, de magam döntöttem úgy, hogy használok MT-t** harmadik (14%). Ha e két választ összeadjuk, megállapítható, hogy a fordítók közel 30%-a magától is használ gépi fordítást. A közvetlen ügyfelek egyelőre úgy látszik, nem kérik kifejezetten az MT

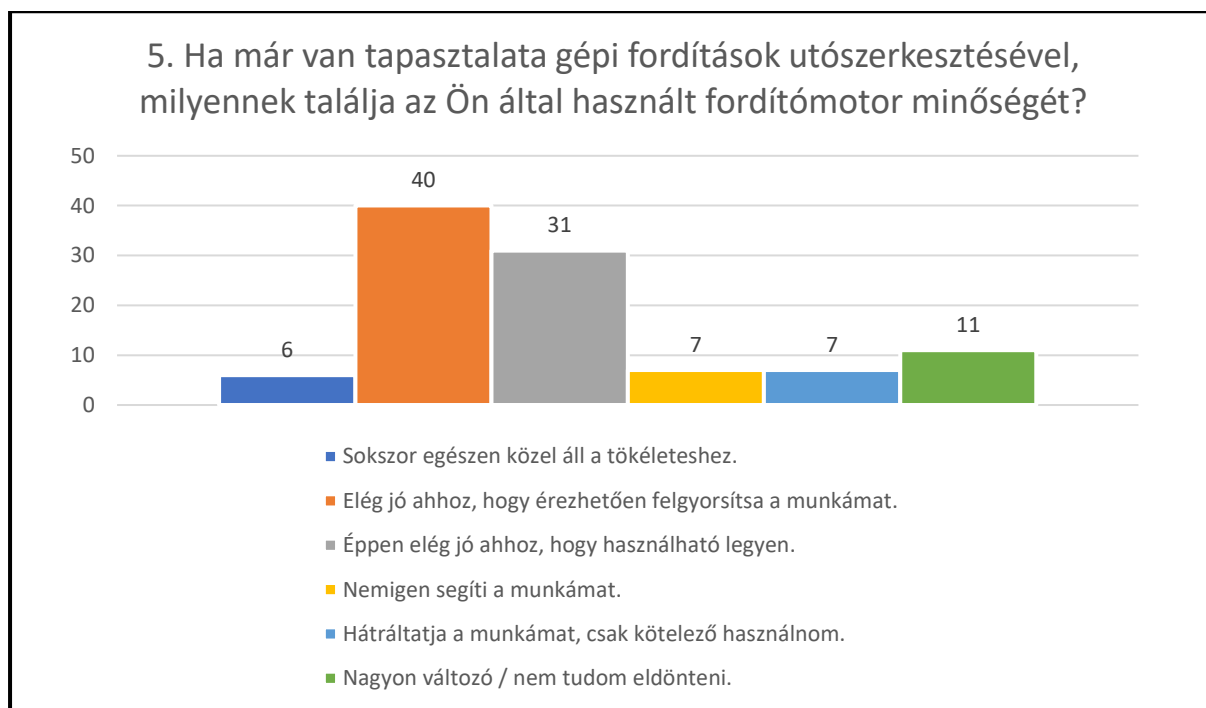
használatát (5%), illetve 2% az **egyéb** lehetőséget választotta (jellemzően más típusú megbízás vagy opcionálisan választható MTPE miatt).

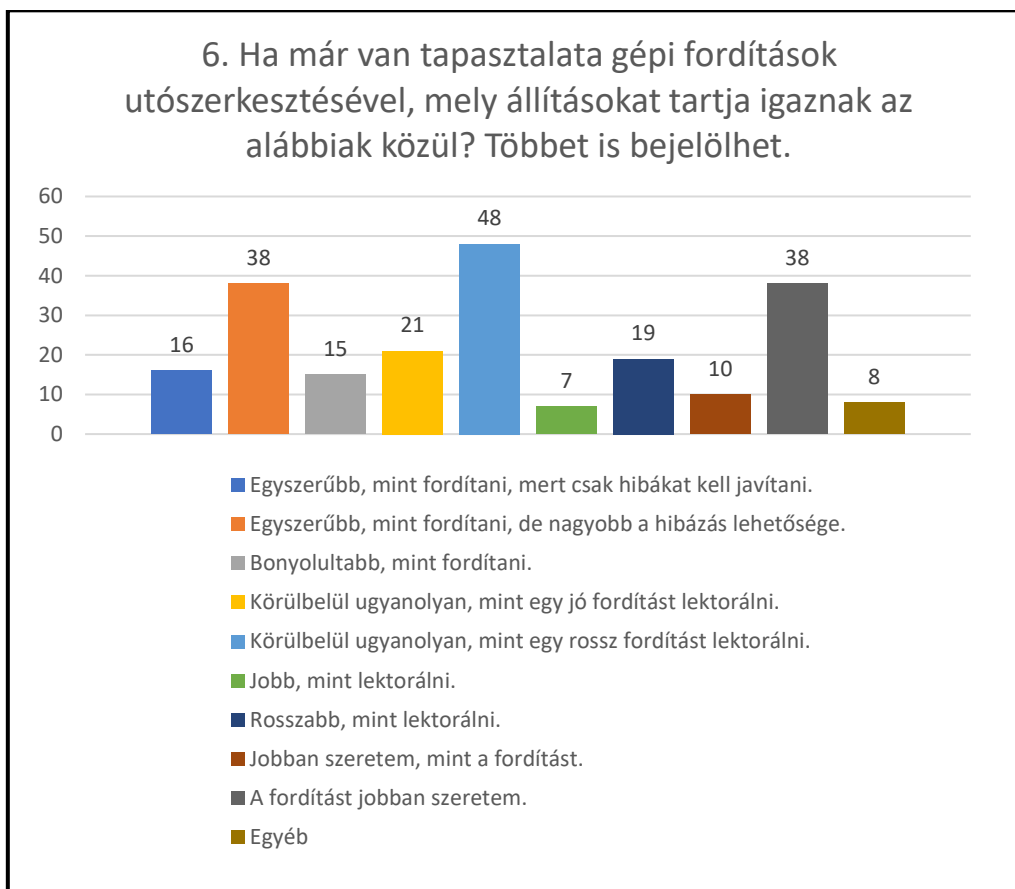
A válaszok ennél a kérdésnél mutatják a legnagyobb szórást és a legkiegyenlítettebb versenyt: a kördiagram szinte négy egyenlő „tortaszeletet” mutat. Az **egyelőre nem beszélnek róla, vagy nem vesznek róla tudomást** 29%-kal a legnépszerűbb válasz, holtversenyben (25-25%) második a **nagyobb részük támogatja** és a **körülbelül ugyanannyian tiltják, mint ahányan támogatják**. Kis lemaradással az utolsó a **nagyobb részük tiltja** (21%). Azaz a gépi fordítás elfogadottsága, népszerűsége a megrendelők körében nagyon változó, és még mindig jelentős hányaduk nem törődik vele, ugyanakkor a kifejezett tiltás – bár a legkevésbé választott opció – egyáltalán nem elhanyagolható.

Ebben a kérdésben egyértelmű győztes a **DeepL** fordítómotor (41%), és a második helyezett is jelentős eredményt ért el (**Google Translate**, 25%). Az Amazon hányada (legalábbis elsődleges választásként) minimális (2%), ugyanakkor a válaszadók 15%-a nincs tisztában a használt gépi fordítások eredetével. Az **Egyéb** válasz aránya 17%-os, itt egyébként az **SDL NMT** választ jelölték meg a legtöbben (szöveges megjegyzéssel opcionálisan kiegészíthető válasz volt). A DeepL és a Google összesített eredménye igen meggyőző, gyakorlatilag kétharmados fölényrel uralják a piacot (66%), főleg, ha figyelembe vesszük, hogy a **Nem tudom** válaszok egy része is hozzájuk tartozhat.

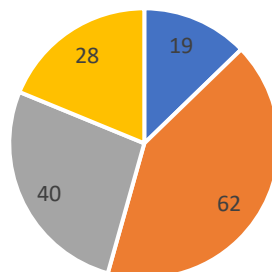

A következő két kérdésnél nincs kördiagramos ábra és abszolút százalékos arány, ugyanis több válaszlehetőséget is be lehetett jelölni. Ugyanakkor a kérdésre adott összes válasz arányában közölhetünk százalékokat. Az **Elég jó ahhoz, hogy érezhetően felgyorsítsa a munkámat** (39%) és az **Éppen elég jó ahhoz, hogy használható legyen** (30%) magasan vezet a többi válaszlehetőség előtt. A **Nagyon változó** 11%-ot ért el, a többi válasz (**Sokszor egészen közel áll a tökéleteshez / Nemigen segíti a munkámat / Hátráltatja a munkámat, csak kötelező használnom**) részaránya ennél is alacsonyabb, 6% körüli. Ebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy akik használnak MT-t, azok javarészt hasznát is veszik, de a minősége még nem azon a szinten áll, amely az utószerkesztés nélküli használatot lehetővé tenné. Mindenesetre az „elég jó” jellegű válaszok az összes válasz 70%-át teszik ki, ami sokatmondó.

A számos párhuzamos válaszlehetőség miatt itt elég sokszínű az eredmény; legtöbben, közel 50-en a **Körülbelül ugyanolyan, mint egy rossz fordítást lektorálni** lehetőséget választották. Népszerű volt még az **Egyszerűbb, mint fordítani, de nagyobb a hibázás lehetősége** (narancssárga oszlop) és **A fordítást jobban szeretem** (sötétszürke oszlop). Ezt követően a **Körülbelül ugyanolyan, mint egy jó fordítást lektorálni** (sárga oszlop) pedig közel egy szinten áll a **Roszsabb, mint lektorálni** válasszal (sötétkék oszlop). Az **Egyszerűbb, mint fordítani, mert csak hibákat kell javítani** és a **Bonyolultabb, mint fordítani** szinte azonos mértékben népszerűtlen válaszok. Alacsony, bár nem teljesen elhanyagolható azok száma, akik jobban szeretik, mint a fordítást (10 válaszadó, vörösesbarna oszlop). Összességében kijelenthető, hogy a fordítók nagyobb része a fordításnál kevésbé vonzó, egy munkaigényes lektorálással egyenértékű feladatnak látja az utószerkesztést, ugyanakkor jobban szeret lektorálni. Az egyéb válaszok között, amelyeket szintén lehetett kommentálni, kiemelendő az alábbi: „abszolút a motortól függ, vannak szinte tökéletes motorok és használhatatlanok is”.

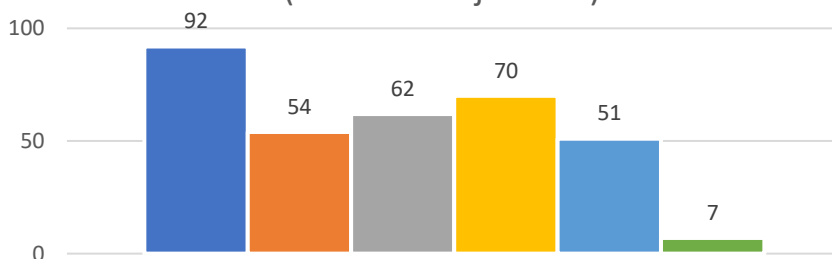
7. Ha 5-10 év múlva már csak utószerkesztési és lektorálási munkák lennének a piacon, akkor:

- otthagynám a fordítói munkát
- utószerkesztőként és lektorként dolgoznék tovább
- keresetkiegészítésként végezném, de más lenne a főállásom
- nem tudom eldönteni

Erre a kérdésre minden kitöltő csak egy választ jelölhetett meg. A kördiagram százalékos arányai és a válaszok népszerűségi sorrendje sokatmondó: **utószerkesztőként és lektorként dolgoznék tovább** (41%), **keresetkiegészítésként végezném, de más lenne a főállásom** (27%), majd nagyobb lemaradással a **nem tudom eldönteni** (19%) és az **otthagynám a fordítói munkát** (13%). Azaz az utószerkesztés elfogadottsága nagy, de *kizárólag ebből* a válaszadók kevesebb mint fele akarna élni, és a minimum 13%-os lemorzsolódási arány sem alacsony (hiszen a „nem tudom”-ot választó válaszadók is dönthetnek a pályaelhagyás mellett). Az tehát biztosnak látszik, hogy ha az iparág erre tart, akkor utánpótlásra is szükség van, hiszen a fordítandó szövegek mennyisége folyamatosan növekszik világszerte.

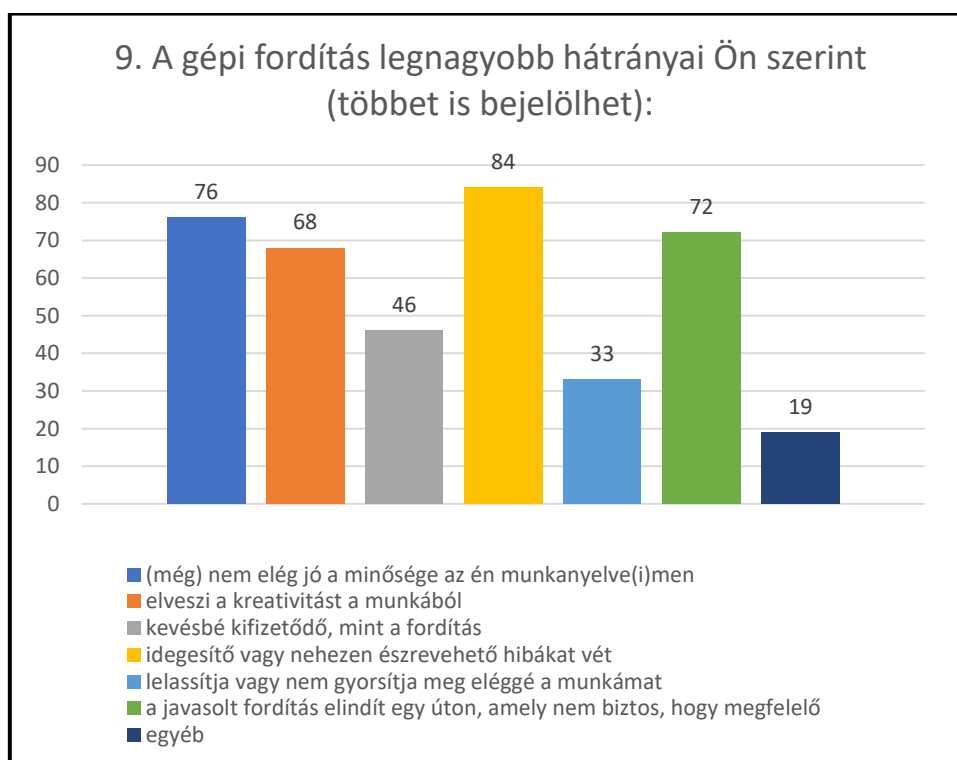
A gépi fordítás legnagyobb előnyei Ön szerint (többet is bejelölhet):

- segít a nyelveket nem beszélő embereknek egy idegen nyelvű szöveg megértésében
- helyettesítheti az emberi fordítást olyan helyzetben, amikor nincs idő/pénz/lehetőség rá
- felgyorsítja a fordítók munkáját
- nem gyorsítja fel a munkát, de egyes helyzetekben segít megtalálni a jó megoldást, vagy elindítja a gondolkodást
- szavak, terminusok fordításában gyors segítség
- egyéb

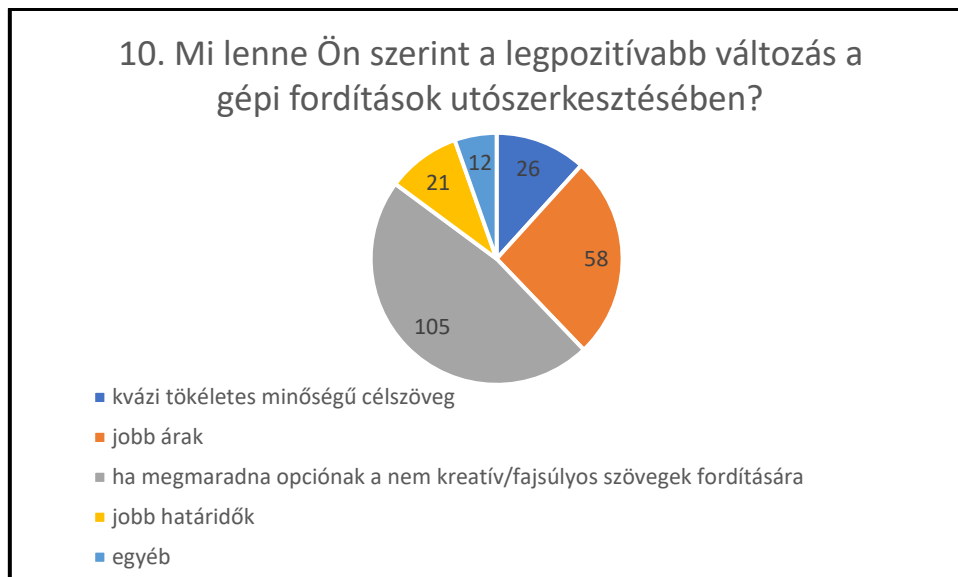
E kérdésnél is több választ lehetett bejelölni. A legnépszerűbb választás a **segít a nyelveket nem beszélő embereknek egy idegen nyelvű szöveg megértésében** volt, ennek százalékos aránya az összes válaszhoz képest 27%. Az összesen 336 válasz azt is jelenti, hogy a kitöltők többsége legalább 2 választ megjelölt, és az ábrán látszik is, hogy minden válasz népszerű az **Egyéb** lehetőséget kivéve (2%). Második legnépszerűbb a **nem gyorsítja fel a munkát, de egyes helyzetekben segít megtalálni a jó megoldást** (21%), ezt követi a **felgyorsítja a fordítók munkáját** (18%). A **helyettesítheti az emberi fordítást olyan helyzetekben, amikor nincs idő/pénz/lehetőség rá** és a **szavak, terminusok fordításában gyors segítség** közel azonos eredményt értek el (16% és 15%). Érdekes tanulság tehát, hogy a gépi fordítás elsődleges hasznát a szakmabeliek is abban látják, hogy a nem szakmabeliek tudják használni, és csak ezután jönnek a szakfordítást érintő hasznok.

Az előnyök után a hátrányokról kérdeztük a kérdőív kitöltőit, itt szintén több választ lehetett bejelölni. A válaszok (összesen 398, azaz szintén fejenként átlagosan 2-3 válasz lett bejelölve) megoszlása alább található.

Szinte fej-fej mellett halad az első négy válasz, sorrendben: **idegesítő vagy nehezen észrevehető hibákat vét** (az összes válasz arányában 21%), **(még) nem elég jó a minősége az én munkanyelve(i)men** (19%), majd a **javasolt fordítás elindít egy úton, amely nem biztos, hogy megfelelő** (18%) és **elveszi a kreativitást a munkából** (17%). Ezekhez képest a többi választ jóval kevesebben jelölték be: ötödik a **kevésbé kifizetődő, mint a fordítás** (12%), hatodik a **lelassítja vagy nem gyorsítja meg eléggé a munkát** (8%), ezt követi az **egyéb**. Utóbbinál az alábbihoz hasonló válaszok születtek többek között: „Leginkább csak általános szövegeknél használható, speciális szakszövegekben, terminológiában nem nyújt segítséget (még)”, illetve „kontextualitás (háttérismeret) hiánya; szegmensek közötti kohézió hiánya; értelmezés hiánya; túl szorosan tapad a forrásnyelvi szerkezetre”. Összefoglalva tehát kijelenthető, hogy a nyelvi minőség és használhatóság

körüli problémák túlsúlyban vannak a személyes ellenszenv vagy a pénzügyi megtérülés szempontjával szemben.

Ez az utolsó kérdés több válaszlehetőséget engedett bejelölni, de sokan csak egyet választottak (a „legpozitívabb” megfogalmazás miatt). A válaszok sorrendje tiszta, egyértelmű győztes a **ha megmaradna opciónak a nem kreatív/fajsúlyos szövegek fordítására** (48%), szintén egyértelmű befutó a **jobb árak** (26%), ezt követi valamivel szorosabb versenyben a **kvázi tökéletes minőségű célszöveg** (12%) és a **jobb határidők** (9%). Az **Egyéb** (5%) válaszok opcionális szöveges megjegyzései között az alábbi válasz született többek között: „több odafigyelés és szakértelem az ügyfelek részéről az MT beállításakor, alkalmazásakor”. Összességében ez a kérdés nagyon egyértelmű képet mutat arról, hogy a fordítók nagy része, közel fele a legfontosabbnak azt tartja, hogy ne minden áron, hanem körültekintően, olyan helyzetekben legyen elvárás a gépi fordítás használata a munkához, amikor ez szakmailag indokolt, és a szöveg szempontjából célravezető is. Minden más fenntartás csak ezt követi, ami mutatja a fordítók nyitottságát a téma irányába.

Összegzés

A felmérés véleményünk szerint igen tanulságos, hiszen egyszerre mutat rá a gépi fordítás egyre nagyobb térnyerésére a magyar szakfordítók között (amelyet egyelőre főleg a fordítóiroda ügyfelek generálnak), és arra, hogy távolról sem problémamentes ez a terület, számos ponton lehetne jobbá tenni. Elsősorban a minőség körüli aggályok és a szabad választás fontos a szakfordítók számára, ugyanakkor máris sokan dolgoznak vele a fenntartások ellenére, mégpedig nemcsak az ügyfél elvárása miatt, hanem az egyéb előnyök számbavételével is.

Az összképet tekintve kijelenthetjük, hogy a szakfordítók szemében a gépi fordítás utószerkesztése egy indokolt és elfogadható, de a fordításnál kevésbé közkedvelt feladattípus, amelynek előnye a fordítási folyamat felgyorsítása és a „jó tippek” adása, hátránya pedig a még nem megfelelő minőség

és a gép által vétett nyelvi hibák tipológiája. A jövőt többségében úgy képzelik el, hogy amennyiben ez lenne a fő csapásirány a fordítóiparban, továbbra is megmaradnának a pályán, ugyanakkor nagyon szeretnék, ha az utószerkesztés választható opció lenne a kevésbé fajsúlyos munkákhoz, nem pedig egy abszolút kötelezettség.

Reméljük, hogy olvasónk is hasznosnak találta a felmérés eredményeit. A jövőben tervezünk egyéb témákban is végezni hasonló felméréseket és kutatásokat, így célszerű követni híreinket közösségi oldalainkon. Elérhetőségeink:

www.hunnect.com és www.hunnect-oc.com

<https://www.facebook.com/Hunnect/>

<https://www.linkedin.com/company/hunnect-ltd>

<https://twitter.com/hunnectltd>

A jelen cikkel kapcsolatos véleményeket, észrevételeket pedig a lepahin@hunnect.hu címre várjuk Lepahin Péter részére.